Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Оксана РАТІ
«25» вересня 2026 р.

ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

РОБОЧА ПРОГРАМА

Відділення: *бізнесу, адміністрування та права*
Циклова комісія: *суспільно-гуманітарних дисциплін та національного спротиву*
Спеціальності: 076 «Підприємництво та торгівля», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітньо-професійні програми: «Підприємництво та торгівля», «Фінанси і кредит»
Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр
Мова викладання: українська

Ужгород 2026

Укладач: Дмитро ВАСИЛЕЧКО, викладач, спеціаліст

Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін та національного спротиву _____2026 р., протокол № ___
Голова циклової комісії_____Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої групи з розробки, розвитку ОПП «Фінанси і кредит» та випуску фахівців за нею
Протокол № _____ від _____
Керівник групи: _____ Степан НОСА

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої групи з розробки, розвитку ОПП «Підприємництво та торгівля» та випуску фахівців за нею
Протокол № _____ від _____
Керівник групи: _____ Ганна ДЕНЧИЛЯ-САКАЛЬ

1.Мета навчальної дисципліни «Основи національного спротиву»

Робоча програма з дисципліни «Основи національного спротиву» призначена для здобувачів освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр», освітньо-професійною програмою «Підприємництво та торгівля», спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», та складена за Типовою програмою навчальної дисципліни «Основи національного спротиву», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 30 червня 2026 року № 1002.

Робоча програма складається з тематичного плану, розрахованого на 90 годин (3 кредитів ЄКТС) для денної форми навчання, вимог до знань та умінь здобувачів освіти, критеріїв оцінювання, списку рекомендованих джерел.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» є набуття здобувачами освіти загальної компетентності «здатність до національного спротиву» шляхом формування національно- патріотичної свідомості, громадянської стійкості та набуття ними комплексу теоретичних знань і практичних навичок домедичної допомоги, тактичних дій, мінної безпеки, зв'язку та орієнтування, а також через розвиток психологічної стійкості та розуміння логіки національного спротиву, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Завданнями курсу є

- набуття знань про засадничі та правові аспекти національного спротиву, в тому числі на тимчасово окупованій території, долучення до волонтерства та допомоги Силам безпеки та оборони України;
- здобуття здатності діяти в умовах воєнних загроз, надзвичайних ситуацій та кризових станів, приймати рішення та забезпечувати власну І колективну безпеку.
- оволодіння навичками домедичної допомоги в умовах бойових дій за алгоритмом MARCH;
- вивчення правил мінної безпеки та дій в умовах застосування зброї масового ураження;
- орієнтування на місцевості за допомогою карти і компаса та з використанням сучасних геоінформаційних систем;
- ознайомлення з основами виживання;
- ознайомлення з основами цифрової безпеки.
- формування психологічної стійкості та навичок протидії інформаційним та психологічним впливам ворога.
- засвоєння правил безпечного поводження зі стрілецькою зброєю і ручними гранатами, та формування навичок ведення вогню зі стрілецької зброї.

Вивчаючи курс «Основи національного спротиву» здобувачі освіти повинні **вміти:**

1. Застосовувати набуті знання для оцінювання загроз і дотримання правил особистої безпеки.
2. Орієнтуватися на місцевості, користуватися навчальними картами та визначати напрямок руху.
3. Дотримуватися правил маскування, безпечної поведінки та мінної безпеки.
4. Надавати домедичну допомогу в межах набутих знань і практичних навичок.
5. Правильно діяти під час надзвичайних ситуацій, повітряної тривоги, евакуації та інших загроз.
6. Критично оцінювати інформацію, розпізнавати ознаки дезінформації та дотримуватися правил інформаційної безпеки.
7. Взаємодіяти в команді, виявляти громадянську відповідальність і бути готовим до виконання завдань у межах національного спротиву.

Вивчаючи курс «Основи національного спротиву» здобувачі освіти повинні **знати:**

1. Основні поняття, принципи та завдання національного спротиву, основи національної безпеки й оборони України.
2. Структуру та основні завдання складових сил безпеки й оборони України.
3. Основи військової підготовки, тактики, орієнтування на місцевості та маскування.
4. Правила особистої безпеки, мінної безпеки та поведінки в умовах надзвичайних ситуацій.
5. Основні принципи домедичної допомоги та порядок дій у разі виникнення загроз життю і здоров'ю.
6. Основи цивільного захисту, порядок дій під час оповіщення, евакуації та перебування в укриттях.
7. Основи інформаційної та кібербезпеки, способи розпізнавання дезінформації та інформаційних загроз.

Предметом вивчення дисципліни «Основи національного спротиву» є теоретичні та практичні засади підготовки громадян України до національного спротиву, принципи забезпечення національної безпеки й оборони держави, основи військової справи, цивільного захисту, домедичної допомоги, тактичної підготовки та дій в умовах надзвичайних ситуацій і воєнних загроз, а також формування національно-патріотичної свідомості, громадянської відповідальності, готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за шкалою: «5» - відмінно; «4» - добре; «3» - задовільно; «2» - незадовільно.

Основні поняття дисципліни:

національний спротив, національна безпека, оборона держави, територіальна цілісність, суверенітет, національна стійкість, територіальна оборона, рух опору, підготовка громадян до національного спротиву, військова служба, військовий обов'язок, військова дисципліна, військова присяга, Збройні Сили України, Сили територіальної оборони, Сили спеціальних операцій, добровольчі формування територіальних громад, військове управління, військова тактика, орієнтування на місцевості, топографічна карта, азимут, маскування, спостереження, укриття, інженерне обладнання позицій, засоби індивідуального захисту, домедична допомога, кровотеча, турнікет, евакуація постраждалих, мінна безпека, вибухонебезпечні предмети, цивільний захист, надзвичайна ситуація, оповіщення населення, евакуація населення, укриття населення, кібербезпека, інформаційна безпека, інформаційно-психологічні операції, дезінформація, критичне мислення, волонтерський рух, громадянська відповідальність, національно-патріотичне виховання, готовність до захисту України.

Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний і практико-орієнтований характер. Під час їх проведення використовуються мультимедійні презентації, навчальні відеоматеріали, схеми, ілюстрації, роздаткові матеріали, ситуаційні приклади та навчальні карти. Особлива увага приділяється засвоєнню основних понять національного спротиву, розумінню принципів національної безпеки й оборони України, формуванню громадянської відповідальності та готовності діяти в умовах надзвичайних ситуацій і воєнних загроз.

На **практичних заняттях** основна увага приділяється формуванню практичних умінь і навичок, необхідних для дій в умовах надзвичайних ситуацій, забезпечення особистої безпеки, надання домедичної допомоги, орієнтування на місцевості, розпізнавання інформаційних загроз та взаємодії в команді. Практичні завдання виконуються з дотриманням вимог безпеки та з урахуванням рівня підготовки здобувачів освіти.

Самостійна робота студентів здійснюється відповідно до Положення про самостійну роботу здобувачів освіти у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

2.Результати навчання з дисципліни «Основи національного спротиву»

ОПП «Фінанси і кредит»

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК 9.** Брати участь у національному спротиві.

Результати навчання:

Результати навчання (РН)	**РН 1.** Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. **РН 2.** Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності. **РН 15.** Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. **РН 16.** Вміти застосовувати теоретичні знання та практичні навички для забезпечення національного спротиву.

ОПП «Підприємництво та торгівля»

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. **ЗК 3.** Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 6.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. **ЗК 9.** Брати участь у національному спротиві.

Результати навчання:

Результати навчання (РН)	**РН 1.** Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. **РН 4.** Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємницької та торговельної діяльності. **РН 5.** Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької та торговельної діяльності. **РН 18.** Вміти застосовувати теоретичні знання та практичні навички для забезпечення національного спротиву.

3. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни «Основи національного спротиву» здійснюється під час поточного, тематичного та підсумкового контролю. **Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за шкалою:** «5» - відмінно; «4» - добре; «3» - задовільно; «2» - незадовільно.

Поточний контроль відбувається на кожному аудиторному занятті та спрямований на систематичну перевірку засвоєння навчального матеріалу, сформованості практичних умінь і навичок, здатності застосовувати знання для оцінювання загроз, дотримання правил безпеки та дій у змодельованих навчальних ситуаціях.

Формами поточного контролю є:

- усне опитування з питань лекційного матеріалу, основ національного спротиву, міжнародного гуманітарного права, цивільного захисту та безпечної поведінки;
- експрес-тестування, письмові роботи, завдання з відкритими відповідями, перевірка засвоєння основних понять, правил і алгоритмів;
- виконання практичних завдань з домедичної допомоги, орієнтування на місцевості, зв'язку й передавання інформації, мінної безпеки, тактичної, вогневої та спеціальної підготовки;
- виконання навчальних нормативів і демонстрація практичних навичок відповідно до теми заняття, установлених вимог та з обов'язковим дотриманням правил безпеки;
- розв'язання ситуаційних завдань, аналіз навчальних випадків, відпрацювання алгоритмів дій під час надзвичайних ситуацій і воєнних загроз;
- робота з навчальними картами, схемами, засобами зв'язку, навчальним обладнанням та іншими матеріалами, передбаченими робочою програмою;
- робота в парах і малих групах, виконання командних завдань, демонстрація взаємодії, комунікації та відповідального виконання визначеної ролі;
- виконання завдань самостійної роботи, передбачених робочою програмою, зокрема підготовка повідомлень, доповідей, презентацій, письмових робіт, опрацювання навчальних матеріалів та виконання інших індивідуальних завдань.

Під час оцінювання практичних завдань і нормативів ураховуються правильність та послідовність виконання дій, самостійність, дотримання встановленого алгоритму, раціональність використання навчальних засобів, результат виконання та неухильне дотримання вимог безпеки. Нормативи оцінюються відповідно до умов і критеріїв, оголошених викладачем до початку виконання.

Результати самостійної роботи є складовою поточного контролю та оцінюються з урахуванням повноти, правильності, самостійності виконання, відповідності завданню й уміння застосовувати опрацьований матеріал.

Тематичний контроль проводиться після завершення вивчення відповідного тематичного розділу. Тематична оцінка визначається як середнє

арифметичне поточних оцінок здобувача освіти за відповідний тематичний розділ. Для виставлення тематичної оцінки необхідно мати не менше трьох поточних оцінок.

У разі наявності меншої кількості поточних оцінок унаслідок пропусків занять з поважних причин здобувачеві освіти надається можливість відпрацювати пропущені навчальні завдання й отримати необхідні оцінки до моменту виставлення тематичної оцінки або виконати передбачений викладачем обсяг роботи під час тематичного контролю. У разі відсутності поточних оцінок за тематичний розділ виставляється н/а (не атестований).

Перша тематична оцінка виставляється на основі вивчення Тем 1–6.

Тема 1. Національний спротив.

Тема 2. Міжнародне гуманітарне право.

Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість.

Тема 4. Домедична підготовка.

Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості.

Тема 6. Зв'язок та передавання інформації.

Оцінюється за результатами усного опитування, виконання 6 практичних робіт, виконання СРС № 1–6 та тематичного тестування за темами 1–6.

Друга тематична оцінка виставляється на основі вивчення Тем 7–11.

Тема 7. Зброя масового ураження.

Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека.

Тема 9. Тактична підготовка.

Тема 10. Вогнева підготовка (основи).

Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка.

Оцінюється за результатами усного опитування, виконання 5 практичних робіт, опрацювання СРС № 7–11 та тематичного тестування за темами 7–11.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку. Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне тематичних оцінок. Якщо відповідно до наказу директора та затвердженого графіка проводиться директорська контрольна робота (ДКР), її результати враховуються під час визначення підсумкової оцінки згідно з установленим у закладі порядком.

У разі необхідності підвищення підсумкової оцінки або невиконання передбачених робочою програмою обов’язкових видів навчальної діяльності здобувач освіти складає диференційований залік за затвердженими завданнями. Залікові завдання можуть містити тестовий контроль, усні або письмові запитання, ситуаційні завдання та практичну демонстрацію вмінь за темами дисципліни. Практичні дії виконуються лише в навчальних умовах, із дотриманням установлених правил безпеки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Основи національного спротиву» (за 5-бальною шкалою)

Рівень навчальних досягнень	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувач освіти повністю, системно й усвідомлено засвоїв програмовий матеріал, усвідомлює нормативно-правові засади захисту України, норми міжнародного гуманітарного права та вільно застосовує спеціалізований понятійно-термінологічний апарат і міжнародні безпекові протоколи (зокрема MARCH, PAWS, SALUTE, 3D). Самостійно, методично грамотно та у межах регламентованого часу виконує практичні нормативи з домедичної допомоги, радіоелектронного та геоінформаційного орієнтування, інженерної підготовки, захисту від зброї масового ураження та основ поводження зі стрілецькою зброєю. У симуляційних та динамічних ситуаціях об'єктивно аналізує комплексні загрози (зокрема мінну небезпеку, ризики застосування ударних БПЛА, засобів РЕБ та інформаційно-психологічних операцій), обирає раціональний алгоритм реагування, демонструє стійкі навички індивідуальної безпеки та ефективної підроздільної взаємодії у складі малих тактичних груп. Висока результативність тестових завдань, завдання самостійної роботи виконані повністю та якісно; здобувач неухильно дотримується вимог безпеки під час використання навчального озброєння, макетів та матеріально-технічного оснащення.
Достатній	4	Здобувач освіти успішно засвоїв основний програмовий матеріал з «Основ національного спротиву», правильно оперує базовими поняттями, термінологією та змістом вивчених алгоритмів дій у кризових і бойових ситуаціях. Практичні завдання та нормативи (з домедичної допомоги, топографії, інженерної підготовки чи вогневої практики) виконує переважно правильно, дотримуючись основної послідовності дій і встановленого регламенту, проте може допускати окремі незначні неточності, які оперативно виправляє та які не впливають істотно на кінцевий результат чи безпеку. У типових навчальних ситуаціях коректно оцінює обстановку, обирає правильні способи реагування та здатний пояснити їхню мету. Правила безпеки при поводженні зі спорядженням та макетами дотримуються неухильно.

Задовільний	3	Здобувач освіти засвоїв лише базовий обсяг програмового матеріалу з «Основ національного спротиву», має фрагментарне розуміння окремих теоретичних положень і спеціальних алгоритмів дій, допускаючи неточності у їхньому поясненні та відтворенні. Практичні завдання та нормативи (з домедичної допомоги, топографії, інженерно-мінної підготовки чи зв'язку) виконує частково, переважно за підказками чи допомогою викладача, що свідчить про недостатню сформованість і стійкість практичних навичок. Здобувач потребує постійного стороннього контролю щодо правильності виконання практичних дій та суворого дотримання вимог безпеки.
Незадовільний	2	Здобувач освіти володіє лише хаотичними, фрагментарними знаннями та не здатний обґрунтувати базові поняття, правові засади або спеціальні алгоритми дій. Не здатний самостійно виконати практичні завдання чи нормативи, допускає критичні, суттєві помилки в їхній послідовності та не вміє застосувати теоретичні знання навіть у простій, модельованій навчальній ситуації.

Особливості оцінювання окремих видів навчальної діяльності

Під час усного опитування оцінюються повнота й правильність відповіді, розуміння основних понять, послідовність викладу, уміння пояснювати правила та алгоритми дій і застосовувати їх до навчальних ситуацій. Під час тестування оцінюється правильність виконання завдань. Результат переводиться в оцінку за 5-бальною шкалою відповідно до частки правильно виконаних завдань: 90–100 % — «5»; 75–89 % — «4»; 60–74 % — «3»; менш ніж 60 % — «2».

Під час виконання практичних робіт оцінюються підготовленість до виконання завдання, правильність і послідовність дій, самостійність, досягнення запланованого результату, уміння пояснити виконані дії та дотримання правил безпеки. Якщо практична робота передбачає виконання нормативу, результат оцінюється за вимогами, установленими для конкретного нормативу.

Під час оцінювання нормативів безпека є обов’язковою умовою виконання. Порушення правил безпечного поводження з навчальним обладнанням, засобами зв’язку, макетами або іншими засобами, використаними на занятті, є підставою для негайного припинення виконання завдання та враховується під час оцінювання.

Самостійна робота оцінюється відповідно до її форми та змісту: правильність і повнота опрацювання матеріалу, відповідність завданню, самостійність, логічність і грамотність викладу, обґрунтованість висновків, якість оформлення та здатність застосувати здобуті знання. Для творчих робіт додатково враховуються доречність використаних матеріалів і зрозумілість представлення результатів.

Перелік програмових питань, які виносяться на залік:

1. Історичний досвід українського війська та основні етапи боротьби за захист України.
2. Історичні передумови формування української національної свідомості та досвід самоорганізації українського населення.
3. Нормативно-правові засади, поняття, мета, завдання та складові національного спротиву.
4. Сили територіальної оборони, рух опору та добровольчі формування територіальних громад.
5. Національна ідентичність, громадянська відповідальність і конституційний обов'язок щодо захисту України. Волонтерська діяльність на підтримку Сил безпеки й оборони України.
6. Поняття, джерела та основні принципи міжнародного гуманітарного права. Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них.
7. Заборонені методи й засоби ведення війни.
8. Правовий статус комбатантів і некомбатантів. Захист поранених, хворих, військовополонених і цивільного населення.
9. Захист медичного персоналу, гуманітарних працівників і цивільних об'єктів. Відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
10. Психологічний стрес, типові реакції людини на небезпеку та способи їх подолання.
11. Методи психологічної саморегуляції, самодопомоги й подолання паніки. Принципи першої психологічної допомоги та протокол «6.П».
12. Психологічна сумісність, лідерство та взаємодія в малих групах в умовах стресу. Бойова психічна травма й посттравматичні стани.
13. Інформаційно-психологічні операції, дезінформація та маніпулятивні технології. Перевірка інформації й протидія ворожим інформаційним впливам.
14. Основні принципи домедичної допомоги та оцінювання безпеки місця події.
15. Етапи надання домедичної допомоги в умовах бойових дій: CUF і TFC.
16. Алгоритм MARCH: призначення, структура та послідовність оцінювання стану постраждалого.
17. Ознаки критичної кровотечі та способи її тимчасової зупинки. Використання турнікета, тиснучої пов'язки й тампонування рани.
18. Причини порушення прохідності дихальних шляхів, їх розпізнавання та основні способи забезпечення прохідності.
19. Основні види травм і поранень. Первинне оцінювання стану постраждалого та надання допомоги при травматичних ушкодженнях.
20. Причини, ознаки та запобігання розвитку шоку. Домедична допомога при загрозі шокового стану й переохолодженні. Алгоритм PAWS.

21. Склад, призначення та правила використання індивідуальної аптечки й засобів домедичної допомоги. Підготовка постраждалого до евакуації та контроль його стану.
22. Основні способи орієнтування на місцевості за картою, компасом, місцевими предметами й природними ознаками.
23. Призначення, основні елементи, масштаб та умовні позначення топографічної карти. Відображення рельєфу й місцевих об’єктів.
24. Визначення координат, напрямків руху, азимута й відстаней на карті та місцевості.
25. Вибір і прокладання маршруту. Використання GPS-навігації, електронних карт і геоінформаційних систем.
26. Основні засоби й способи передавання інформації. Призначення радіозв’язку, правила радіообміну та радіодисципліни.
27. Протоколи, сигнали, стандарти передавання інформації та тактичні сигнальні жести.
28. Принципи захисту інформації й кібербезпеки. Фішинг, шкідливі повідомлення, витік даних і захист персональної інформації.
29. Безпечне використання цифрових засобів зв’язку, радіостанцій і супутникових засобів зв’язку. Дії в умовах перешкоджання або втрати зв’язку.
30. Передавання інформації про обстановку, виявлені загрози та постраждалих. Призначення й використання стандарту SALUTE.
31. Основні види зброї масового ураження: ядерна, хімічна та біологічна. Їхні уражальні чинники й небезпека для людей.
32. Ознаки можливого застосування зброї масового ураження. Засоби індивідуального та колективного захисту.
33. Правила поведінки в умовах радіаційного, хімічного й біологічного забруднення. Дії за сигналом «Хімічна тривога» та захист від запалювальної зброї.
34. Основні види вибухонебезпечних предметів, ознаки мінної небезпеки та правила безпечної поведінки в разі виявлення підозрілого предмета.
35. Ознаки потенційно небезпечних і замінованих територій. Попереджувальні знаки та порядок повідомлення про виявлену загрозу.
36. Призначення інженерного обладнання позицій, види укриттів і вимоги безпеки під час вибору маршрутів та укриттів.
37. Основні способи маскування, призначення інженерних загороджень і загальні принципи захисту від безпілотних літальних апаратів.
38. Мета, завдання та основні складові тактичної підготовки. Роль Сухопутних військ і безпілотних систем у сучасних бойових умовах.
39. Основні обов’язки військовослужбовця, організація спостереження та передавання інформації про обстановку й виявлені загрози.

40. Загальні принципи дій в обороні, переміщення та маневрування. Взаємодія й розподіл обов’язків у малих групах.
41. Основні правила безпеки під час раптового вогневого контакту, обстрілів і загроз з боку безпілотних літальних апаратів.
42. Призначення, класифікація, загальна будова й основні характеристики стрілецької зброї. Правила безпечного поводження зі зброєю.
43. Основи балістики, чинники впливу на траєкторію польоту кулі та загальні принципи прицілювання.
44. Організація спостереження, виявлення й визначення цілей, передавання інформації про них та основи керування вогнем.
45. Призначення, загальна характеристика ручних гранат і правила безпеки під час поводження з ними.
46. Догляд за стрілецькою зброєю, перевірка її стану та загальні вимоги безпеки в разі виникнення затримок під час стрільби.
47. Види сигналів небезпеки, порядок реагування на них і правила поведінки під час обстрілів та переміщення в небезпечній зоні.
48. Призначення, принципи комплектування та перевірка готовності тривожного наплічника.
49. Основні способи забезпечення водою та харчуванням в умовах автономного перебування. Очищення води, розведення вогню й правила пожежної безпеки.
50. Вибір місця та облаштування укриття, захист від переохолодження, збереження тепла й основні принципи маскування місця перебування.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Всього год.	Кількість годин		
		Аудиторно		Самостійна робота
		Лекції	Практичні заняття	
Тема 1. Національний спротив	**8**	**4**		**4**
Тема 2. Міжнародне гуманітарне право	**4**	**2**		**2**
Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість	**6**	**2**	**2**	**2**
Тема 4. Домедична допомога	**20**	**4**	**4**	**12**
Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	**6**	**2**	**2**	**2**
Тема 6. Зв'язок та передавання інформації	**6**	**2**	**2**	**2**
Тема 7. Зброя масового ураження	**6**	**2**	**2**	**2**
Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека	**8**	**4**	**2**	**2**
Тема 9. Тактична підготовка	**8**	**4**	**2**	**2**
Тема 10. Вогнева підготовка (основи)	**10**	**4**	**2**	**4**
Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка	**8**	**2**	**2**	**4**
Усього годин	**90**	**32**	**20**	**38**

Зміст дисципліни (теми програми)

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год	Види роботи на занятті	Форми контролю
Тема 1. Національний спротив				
знати: • мету підготовки держави до здійснення заходів з національного спротиву, основні завдання національного спротиву, важливі складові національного спротиву; • історію формування національного спротиву та його складових в умовах відсічі збройної агресії; • історичні приклади та досвід самоорганізації українського спротиву в умовах окупації та збройної агресії; **вміти:** • застосовувати базові знання для усвідомленого виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.	**Заняття 1. Лекція 1. Тема 1.1. Мета, завдання та складові національного спротиву** *1. Поняття національного спротиву, його мета та основні завдання.* *2. Сили територіальної оборони.* *3. Рух опору та добровольчі формування територіальних громад.* *4. Підготовка населення до національного спротиву: основні напрями та значення для забезпечення обороноздатності держави.* *Література № 1,10,11,12,13,14*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	Заняття 2. Лекція 2. Тема 1.2. Нормативно-правові засади національного спротиву *1. Законодавство України про національний спротив: призначення та основні положення.* *2. Правові засади підготовки громадян до національного спротиву.* *3. Мета й основні завдання національного спротиву відповідно до законодавства України.* *4. Правові засади участі громадян у заходах національного спротиву та допомозі Силам безпеки й оборони України.* *Література № 1,10,11,12,13,14*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	С.Р.С. № 1 Тема 1.3. Історичний досвід українського війська та національно-патріотична підготовка *1. Історичні передумови становлення української нації та формування національної свідомості.*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

	2. Історичний досвід самоорганізації українського населення. *3. Основні етапи історії захисту України.* *4. Національно-патріотична підготовка як складова формування готовності громадян до національного спротиву.* *Література № 1,10,11,12,13,14*			
	С.Р.С. № 2 Тема 1.4. Національна ідентичність і готовність до виконання конституційного обов'язку щодо захисту України *1. Національна ідентичність як чинник суспільної єдності та готовності до захисту України.* *2. Історичний досвід української самоорганізації в умовах збройної агресії.* *3. Конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни, незалежності й територіальної цілісності України.* *4. Громадянська відповідальність, участь у волонтерській діяльності та підтримка Сил безпеки й оборони України.* *5. Перспективи розвитку держави та значення готовності громадян до національного спротиву.* *Література № 1,10,11,12,13,14*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
Тема 2. Міжнародне гуманітарне право				
знати: • сутність та джерела МГП; принципи ведення війни; правовий статус осіб; режим полону та інтернування; юридичну відповідальність за порушення норм МГП; задокументовані факти поводження Російської Федерації з українськими військовополоненими та з населенням на тимчасово окупованій території, **вміти:**	**Заняття 3. Лекція 3. Тема 2.1. Джерела, основні принципи та норми міжнародного гуманітарного права** *1. Поняття та джерела міжнародного гуманітарного права.* *2. Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них.* *3. Основні принципи міжнародного гуманітарного права.* *4. Заборонені методи й засоби ведення війни.* *Література № 3,9,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

• застосовувати правила поводження з військовополоненими та Інтернованими особами; • ідентифікувати статус осіб (комбатанти, некомбатанти) та об'єкти під спеціальним захистом; • здійснювати первинне затримання та конвоювання осіб, що здалися в полон, забезпечуючи їхню безпеку та гуманне поводження з ними.	**С.Р.С. № 3 Тема 2.2. Захист жертв війни, цивільного населення та відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права** *1. Захист поранених, хворих, військовополонених і цивільного населення.* *2. Правовий статус комбатантів і некомбатантів.* *3. Захист медичного персоналу, гуманітарних працівників та цивільних об'єктів.* *4. Відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права.* *Література № 3,9,13*	2	Робота з інтернет ресурсами	Підготовка доповідей
Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість				
знати: • основні поняття психологічної стійкості та стресу; • основні дезадаптивні стани (паніка, агресія, ступор, істерика); • прийоми і способи саморегуляції психіки, подолання страху і паніки; • психічні реакції на стрес та способи їх регуляції і подолання дезадаптивних проявів; • базові принципи надання першої психологічної допомоги за протоколом«6.П»; • елементи командної психологічної динаміки малої групи в умовах екстремального або психоемоційного тиску, поведінка групи під тиском, роль лідера, протидія колективній паніці; • поняття та важливі соматичні прояви «ПТСР» та «бойової психічної травми»; • алгоритм дій в умовах збройного нападу в цивільному середовищі: під час терористичного акту, стрілянини в	**Заняття 4. Лекція 4. Тема 3.1. Стрес, психологічна стійкість і реакції людини на небезпечні ситуації** *1. Психологічний стрес та його вплив на людину.* *2. Типові реакції на небезпеку: паніка, агресія, ступор, істерика.* *3. Психологічна стійкість в умовах загрози.* *Література № 2,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	Заняття 5. Практичне заняття 1. Тема 3.2. Методи саморегуляції, психологічна самодопомога та перша психологічна допомога *1. Методи саморегуляції та подолання стресу.* *2. Принципи психологічної самодопомоги.* *3. Основи першої психологічної допомоги постраждалим.* *Література № 2,11,13*	2	Практична робота	Тестування
	С.Р.С. № 4 Тема 3.3. Взаємодія в малих групах, лідерство, бойова психологічна травма та протидія інформаційно-психологічним впливам *1. Психологічна сумісність, взаємодія та лідерство в малих групах.* *2. Бойова психологічна травма та посттравматичні стани.* *3. Інформаційно-психологічні операції, маніпуляції та*	2	Робота з інтернет ресурсами	Підготовка доповідей

публічному місці, нападу зі зброєю, захоплення заручників, мінування приміщень і засобів транспорту; • особливості застосування противником ІПСО: • механіка роботи інформаційних операцій (мета, аудиторія, механізми впливу); типові наративи ворожої пропаганди та їх логіка; • принципи роботи ботів і координованих кампаній у соціальних мережах; практичні методи верифікації інформації; • алгоритм реакції на дезінформацію — від Ігнорування до спростування; **вміти:** • застосовувати техніки саморегуляції у стресових ситуаціях; розпізнавати ознаки дезадаптивних психічних станів; розрізняти ПТСР у себе та в оточуючих; • надавати першу психологічну допомогу (за принципом «6.П») та самодопомогу; • контролювати власні психічні стани і реакції, виконувати дії в стані нервово-психічного збудження; • обирати адекватні дії в кризових ситуаціях; • застосовувати методи верифікації інформації та критичного мислення для протидії ІПСО; • визначати ознаки дезінформації та маніпулятивних технологій; протидіяти інформаційним та психологічним впливам ворога; протидіяти спробам вербування спеціальних служб ворога.	*дезінформація.* *4. Перевірка інформації та протидія психологічним впливам.* *Література № 2,11,13*			
Тема 4. Домедична допомога				

знати: • принципи та застосування допомоги в польових умовах (TFC) за алгоритмом MARCH; • етапи алгоритму MARCH; • етапи надання допомоги («допомога під вогнем/під загрозою» - Care under fire/Threat, CUF); • алгоритм надання домедичної допомоги/навчання з тактичної медицини (протоколи MARCH, PAWS, Ко Де Со тощо); • способи зупинки кровотеч і забезпечення прохідності дихальних шляхів; • принципи використання індивідуальних засобів медичного забезпечення; • основи домедичної евакуації постраждалих; • особливості комунікації з медичним персоналом і передачі інформації про постраждалого та його стан; **вміти:** • здійснювати евакуацію пораненого одним рятувальником: за лямки, під пахви, за пасок, модифікований метод пожежника; • здійснювати евакуацію пораненого двома рятувальниками: за лямки, під пахви, за	**Заняття 6. Лекція 5. Тема 4.1. Принципи надання домедичної допомоги та оцінювання безпеки місця події** *1. Основні принципи домедичної допомоги.* *2. Оцінювання безпеки місця події та ризиків для постраждалого й рятувальника.* *3. Первинний огляд постраждалого та визначення пріоритетів допомоги.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	С.Р.С. № 5 Тема 4.2. Алгоритми надання допомоги в умовах бойових дій: CUF і TFC *1. Етапи надання допомоги в умовах бойових дій.* *2. Особливості допомоги під вогнем (CUF).* *3. Надання допомоги в тактичних умовах (TFC).* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з інтренет ресурсами	Перевірка письмових робіт
	Заняття 7. Лекція 6. Тема 4.3. Алгоритм MARCH: загальна послідовність дій *1. Призначення та структура алгоритму MARCH.* *2. Послідовність оцінювання стану постраждалого.* *3. Визначення пріоритетності життєво важливих втручань.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
	С.Р.С. № 6 Тема 4.4. Зупинка критичних кровотеч *1. Ознаки та небезпека критичної кровотечі.* *2. Методи тимчасової зупинки кровотечі.* 3. *Використання турнікета, тиснучої пов'язки та тампонування рани.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

пасок і шию; • надавати домедичну допомогу за алгоритмом MARCH, PAWS, у тому числі під час переміщення на місцевості або внаслідок вогневого контакту; • здійснювати огляд постраждалого на наявність масивних кровотеч у різних умовах; • перевіряти прохідність дихальних шляхів; переоцінювати раніше застосовані засоби зупинки кровотечі; визначати доцільність та проводити переміщення турнікетів; діяти відповідно до алгоритмів домедичної допомоги в умовах бойових дій та при надзвичайних ситуаціях; • виконувати нормативи з домедичної допомоги.	**С.Р.С. № 7 Тема 4.5. Забезпечення прохідності дихальних шляхів** *1. Причини порушення прохідності дихальних шляхів.* *2. Ознаки порушення дихання та оцінювання стану постраждалого.* *3. Основні способи забезпечення прохідності дихальних шляхів.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
	Заняття 8. Практичне заняття 2. Тема 4.6. Допомога при травмах і пораненнях *1. Основні види травм і поранень.* *2. Первинне оцінювання травм та визначення загроз життю.* *3. Принципи допомоги при травматичних ушкодженнях.* *Література № 6,7,11,13*	2	Практична робота	Перевірка практичних навиків
	С.Р.С. № 8 Тема 4.7. Розпізнавання та запобігання розвитку шоку *1. Поняття та основні причини розвитку шоку.* *2. Ознаки шокового стану.* *3. Домедична допомога постраждалому із загрозою розвитку шоку.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
	Заняття 9. Практичне заняття 3. Тема 4.8. Запобігання переохолодженню та алгоритм PAWS *1. Причини й ознаки переохолодження в постраждалих.* *2. Заходи запобігання втраті тепла.* *3. Алгоритм PAWS та його місце в наданні домедичної допомоги.* *Література № 6,7,11,13*	2	Практична робота	Перевірка практичних навиків

	С.Р.С. № 9 Тема 4.9. Використання індивідуальної аптечки та засобів домедичної допомоги *1. Склад і призначення індивідуальної аптечки.* *2. Основні засоби домедичної допомоги та правила їх використання.* 3. *Перевірка готовності аптечки до застосування.* *Література № 6,7,11,13*	2	Виконання індивідуальних завдань	Перевірка письмових робіт
	С.Р.С. № 10 Тема 4.10. Підготовка до евакуації та переміщення постраждалого *1. Критерії готовності постраждалого до евакуації.* *2. Підготовка постраждалого до переміщення.* *3. Способи переміщення та евакуації з урахуванням безпеки.* *4. Контроль стану постраждалого під час евакуації.* *Література № 6,7,11,13*	2	Робота з інтернет ресурсами	Тестування
Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості				
знати: • основи топографії та умовні знаки карт; • принципи визначення координат і відстаней; • основи використання геоінформаційних систем для навігації; • базові принципи цифрового картографування; • способи орієнтування на місцевості за допомогою небесних світил, компаса, годинника, топографічної карти, місцевих предметів та за допомогою геоінформаційних систем; **вміти:** • орієнтуватися на незнайомій місцевості за топографічною картою та без неї; • визначати своє місце знаходження та напрям руху;	**Заняття 10. Лекція 7. Тема 5.1. Орієнтування за картою, компасом, місцевими предметами й орієнтирами** *1. Основні способи орієнтування на місцевості.* *2. Будова компаса та правила користування ним.* *3. Визначення сторін горизонту за місцевими предметами й природними ознаками.* *4. Зіставлення карти з місцевістю та визначення власного місцеположення.* *Література № 1,4,8,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
	Заняття 11. Практичне заняття 4. Тема 5.2. Читання топографічних карт, умовні позначення та визначення координат *1. Призначення та основні елементи топографічної карти.* *2. Масштаб карти й умовні топографічні позначення.* *3. Визначення географічних координат і координат за картою.* *4. Відображення рельєфу та місцевих об'єктів на*	2	Практична робота	Перевірка письмових робіт

• планувати маршрут і рухатися за азимутом; застосовувати цифрові навігаційні засоби для орієнтування; використовувати геоінформаційні дані для прийняття навігаційних рішень у стандартних умовах.	*карті.* *Література № 1,4,8,11*			
	С.Р.С. № 11 Тема 5.3. Визначення напрямків і відстаней, прокладання маршрутів та використання цифрових засобів навігації *1. Визначення напрямків руху та азимута.* *2. Способи визначення відстаней на карті й на місцевості.* *3. Вибір і прокладання маршруту з урахуванням особливостей місцевості.* *4. Використання GPS-навігації, електронних карт і цифрових засобів орієнтування.* *Література № 1,4,8,11*	2	Виконання індивідуальних завдань	Тестування
Тема 6. Зв'язок та передавання інформації				
знати: • основні способи зв’язку, тактичні сигнальні жести; • основи передачі інформації в бойових умовах (зокрема за принципами 3D, SALUTE, ACE, GOTWA), правила радіодисципліни та безпеки зв’язку; • правила ведення переговорів, правила	**Заняття 12. Лекція 8. Тема 6.1. Засоби зв’язку, способи передавання інформації та правила радіообміну** *1. Основні засоби та способи передавання інформації.* *2. Призначення радіозв’язку та особливості його використання.* *3. Правила радіообміну й дотримання радіодисципліни.* *Література № 1,4,8,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

користування засобами зв'язку, порядок дій під час застосування противником засобів перешкоджання І придушення зв'язку; • правила безпеки застосув ання смартфонів і мобільних пристроїв, роботи в інтернеті та в месенджерах, захисту електронної пошти, протидію технічному зараженню та безпечному користування публічним Wi-Fi; • правила роботи у службових системах та в службових приміщеннях; алгоритми дій у разі спроб зламу та зменшення ризиків витоку інформації, **вміти:** • використовувати основні способи зв'язку, застосовувати тактичні сигнальні жести; • усувати типові помилки і несправності під час експлуатації засобів зв'язку, що виводять їх з ладу; • розпізнавати фітингові атаки, налаштовувати базові засоби захисту акаунтів і пристроїв, безпечно комунікувати та діяти за простими алгоритмами кіберзахисту; • налаштовувати та використовувати радіостанції малої потужності (Motorola, Baofeng та аналоги); • вмикати, вибирати канал, регулювати потужність, перевіряти з'єднання і наявність зв'язку, дотримуватись правил радіообміну; • розгортати та налаштовувати термінал супутникового зв'язку Starlink;	**Заняття 13. Практичне заняття 5. Тема 6.2. Протоколи, сигнали, стандарти передавання інформації та безпека зв'язку** *1. Протоколи, сигнали та стандарти передавання інформації.* *2. Правила використання сигналів і засобів зв'язку.* *3. Основні загрози безпеці зв'язку та способи їх запобігання.* *Література № 1,4,8,11*	2	Практична робота	Усне опитування
	С.Р.С. № 12 Тема 6.3. Захист інформації, кібербезпека, протидія фішингу, витоку даних і перешкодам зв'язку *1. Основні принципи захисту інформації та кібербезпеки.* *2. Фішинг, шкідливі повідомлення та ризики витоку даних.* *3. Захист персональних даних і безпечне використання цифрових засобів зв'язку.* *4. Перешкоди зв'язку та дії для збереження передавання важливої інформації.* *Література № 1,4,8,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування

підключати живлення, орієнтувати антену, підключати пристрої; здійснювати доповідь про противника за стандартом SALUTE (Size, Activity, Location, Unit, Time, Equipment); • здійснювати доповідь про пораненого та запит на медичну евакуацію.				
Тема 7. Зброя масового ураження				
знати: • основні види зброї масового ураження (ядерної, хімічної, біологічної) та їх уражаючі фактори; • ознаки ядерного вибуху, хімічного ураження та застосування біологічних речовин; • основні типи радіаційно, хімічно- та біологічно небезпечних об'єктів; засоби індивідуального та колективного захисту; • загальні правила поведінки на зараженій місцевості; види запалювальної зброї та запалювальних речовин, засоби їх бойового застосування, захист від запалювальної зброї; **вміти:** • розпізнавати ознаки можливого застосування зброї масового ураження; • користуватися протигазом та загальновійськовим захисним комплектом; • одягати протигаз, загальновійськовий захисний комплект; • діяти за сигналом «Хімічна тривога»; **виконувати нормативи:** • одягання протигазу;	**Заняття 14. Лекція 9. Тема 7.1. Види зброї масового ураження: ядерна, хімічна та біологічна** *1. Поняття та основні види зброї масового ураження.* *2. Особливості ядерної зброї та її уражальні чинники.* *3. Хімічна й біологічна зброя: особливості дії та небезпека для людей.* *Література № 1,4,8,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	С.Р.С. № 13 Тема 7.2. Ознаки застосування зброї масового ураження, небезпечні чинники та засоби захисту *1. Основні ознаки можливого застосування зброї масового ураження.* *2. Уражальні чинники ядерної, хімічної та біологічної зброї.* *3. Засоби індивідуального й колективного захисту.* *4. Правила безпечної поведінки в умовах загрози ураження.* *Література № 1,4,8,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	Заняття 15. Практичне заняття 6. Тема 7.3. Правила поведінки в умовах зараження, дії за сигналом хімічної небезпеки та захист від запалювальної зброї *1. Дії населення за сигналом хімічної небезпеки.* *2. Правила поведінки на територіях, забруднених небезпечними речовинами.* *3. Використання засобів захисту та дотримання*	2	Практична робота	Перевірка практичних навиків

• одягання загальновійськового захисного комплекту І протигазу; • дії за спалахом ядерного вибуху; • дії за сигналом «Хімічна тривога».	*заходів безпеки.* *4. Основні загрози запалювальної зброї та способи захисту.* *Література № 1,4,8,11*			
Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека				
знати: • основні принципи мінної безпеки та класифікацію вибухонебезпечних предметів; • демаскуючі ознаки вибухонебезпечних предметів та потенційні ризики їх виявлення; • правила безпечної поведінки при виявленні мін та інших вибухонебезпечних предметів; • загальні принципи інженерного облаштування позицій та маскування в умовах сучасних загроз та ударних БпЛА; • базові відомості про інженерні загородження та способи їх обходу або подолання; • індивідуальне маскування, звуко- та світломаскування; протитанкові та протипіхотні міни, їх бойові	**Заняття 16. Лекція 10. Тема 8.1. Вибухонебезпечні предмети, мінна небезпека та правила безпечної поведінки** *1. Основні види вибухонебезпечних предметів та їхні характерні ознаки.* *2. Небезпека мін і вибухонебезпечних залишків війни.* *3. Правила безпечної поведінки у разі виявлення підозрілого предмета.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
	Заняття 17. Лекція 11. Тема 8.2. Ознаки небезпечних ділянок, попереджувальні знаки й порядок дій у разі виявлення загрози *1. Ознаки потенційно небезпечних і замінованих територій.* *2. Попереджувальні знаки та позначення мінної небезпеки.* *3. Порядок дій у разі виявлення небезпечної ділянки.* *4. Повідомлення відповідних служб про виявлену загрозу.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

характеристики, принцип дії, будову, їх установлення та знешкодження, інженерні загородження, їх утримання та подолання; • заходи безпеки при поводженні з вибуховими речовинами, **вміти:** • вибирати місця для обладнання вогневої позиції для стрільби, її фортифікаційне обладнання (розміри) та порядок маскування; правила поведінки на потенційно замінованій місцевості; • подавати сигнали небезпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів; • виконувати норматив щодо огляду місцевості на наявність мін та ВНП; • облаштовувати маршрут безпечного руху в умовах мінної загрози, класифікувати та виконувати правила безпечного поводження з гранатами; • облаштовувати окопи і схованки, у тому числі від загрози з боку БпЛА.	**С.Р.С. № 14 Тема 8.3. Інженерне обладнання позицій, укриттів і маршрутів** *1. Призначення та основні види інженерного обладнання позицій.* *2. Види укриттів і їхнє захисне призначення.* *3. Вимоги безпеки під час вибору та облаштування маршрутів і укриттів.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
	Заняття 18. Практичне заняття 7. Тема 8.4. Маскування, інженерні загородження та захист від безпілотних літальних апаратів *1. Призначення та основні способи маскування.* *2. Інженерні загородження та їхнє призначення.* *3. Основні загрози з боку безпілотних літальних апаратів.* *4. Загальні принципи захисту й дотримання заходів безпеки.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Практична робота	Усне опитування
Тема 9. Тактична підготовка				
знати: • основні правила загальновійськового бою, призначення та бойові можливості підрозділів родів військ Сухопутних військ Збройних сил України, Сил безпілотних систем; • порядок спостереження і доповіді за алгоритмами SALUTE, 3D, ACE; • основи індивідуальної тактичної підготовки та порядок дій солдата в оборонному бою, під час ведення вогню та	**Заняття 19. Лекція 12. Тема 9.1. Загальні положення тактичної підготовки та роль Сухопутних військ і безпілотних систем** *1.Мета, завдання та основні складові тактичної підготовки.* *2.Призначення й роль Сухопутних військ у бойових діях.* *3.Роль безпілотних систем у сучасних бойових умовах.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

відбиття наступу противника; • порядок дій в оборонному бою; • порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), алгоритм дій у випадку обходу противником з флангу або виходу противника в тил, прориву противником переднього краю оборони; • основи протидії FPV-дронам та легкій мототехніці противника; • основні тактичні прийоми застосування БпЛА; штатну структуру малих підрозділів; **вміти:** • виконувати обов'язки солдата в оборонному бою, під час ведення вогню та відбиття наступу противника; • виконувати порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну); зайняти та замаскувати вогневу позицію; здійснювати доповідь командиру за протоколом ЗБ; виконувати порядок дій у випадку обходу противником з флангу або виходу противника в тил, прориву переднього краю оборони вогневою (маневреною) групою противника; • реагувати на раптовий вогневий контакт (залягання, укриття, переміщення); • виконувати дії у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню противника та застосування ударних БпЛА; • діяти в умовах різних типів місцевості: міське середовище (укриття в будівлях,	**Заняття 20. Лекція 13. Тема 9.2. Індивідуальні дії військовослужбовця, спостереження та передавання інформації** *1. Основні обов'язки та індивідуальні дії військовослужбовця.* *2. Спостереження за місцевістю та виявлення загроз.* *3. Передавання інформації про обстановку й виявлені загрози.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
	Заняття 21. Практичне заняття 8. Тема 9.3. Дії в обороні, переміщення, маневрування та взаємодія в малих групах *1. Основні завдання та принципи дій в обороні.* *2. Загальні принципи переміщення й маневрування.* *3. Розподіл обов'язків і взаємодія в малих групах.* *4. Узгодження дій та передавання інформації під час виконання завдань.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Практична робота	Усне опитування
	С.Р.С. № 15 Тема 9.4. Дії під час раптового вогневого контакту, обстрілів і загроз з боку безпілотників *1. Розпізнавання загроз під час раптового вогневого контакту.* *2. Основні правила безпеки під час обстрілів.* *3. Загальні принципи дій за загрози з боку безпілотних літальних апаратів.* *4. Взаємодія та передавання інформації в небезпечних умовах.* *Література № 1,4,5,11,13*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування

переміщення між будівлями, евакуація під вогнем), ліс, відкрита місцевість, біля водної перешкоди, гірська місцевість; виконувати базові ролі в малій групі; • переміщуватися в складі бойової двійки, трійки в різних умовах місцевості				
Тема 10. Вогнева підготовка (основи)				
знати: • призначення, тактикотехнічнІ характеристики, бойові властивості, загальну будову, принцип дії, порядок неповного розбирання і збирання після неповного розбирання зброї, типові затримки при стрільбі (їх види, причини та способи і порядок їх усунення), а також порядок обслуговування стрілецької зброї після стрільби; • призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї, правила влучного пострілу; • нормальні (табличні) умови стрільби; • принцип прицілювання та ведення вогню по повітряних цілях; • порядок спостереження за полем бою та вибору цілі, вихідні установки для зброї, порядок ведення та коректування вогню, способи цілевказівки; • основи управління вогнем та порядок	**Заняття 22. Лекція 14. Тема 10.1. Призначення, загальна будова та основні характеристики стрілецької зброї** *1.Призначення та класифікація стрілецької зброї.* *2.Загальна будова основних зразків стрілецької зброї.* *3.Основні тактико-технічні характеристики зброї.* *4.Правила безпечного поводження зі зброєю.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	Заняття 23. Лекція 15. Тема 10.2. Основи балістики, прицілювання та правила поводження зі зброєю *1.Поняття та основні положення балістики.* *2.Чинники, що впливають на траєкторію польоту кулі.* *3.Загальні принципи прицілювання.* *4.Заходи безпеки під час поводження зі зброєю.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Усне опитування
	С.Р.С. № 16 Тема 10.3. Спостереження, визначення цілей і основи керування вогнем *1. Організація спостереження та виявлення цілей.* *2. Визначення й передавання інформації про цілі.* *3. Загальні положення керування вогнем.* *4. Дотримання правил безпеки під час виконання вогневих завдань.* *Література №1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт

постановки вогневих завдань; порядок застосування нічних стрілецьких прицілів та приладів спостереження і нічного бачення; • заходи безпеки при поводженні зі стрілецькою зброєю; • порядок чищення та догляду за зброєю; призначення, будову та принцип дії ручних гранат, **вміти:** • застосовувати стрілецьку зброю і ручні гранати; • проводити перевірку бою зброї та приведення її до нормального бою на різних відстанях; застосовувати стрілецьку зброю; • холощення з масо-габаритними макетами й навчальною зброєю в різних положеннях; • здійснювати спорядження та метання ручних гранат з різних положень; • швидко усувати затримки, що виникають при стрільбі; • вести влучний вогонь та коректувати стрільбу; • чистити та доглядати за стрілецькою зброєю в польових умовах; **виконувати:** • підготовчу вправу «Навчання кучності стрільби з різних положень на відстані 25 м»; • підготовчу вправу «Навчання кучності стрільби з різних положень на відстані 100 м»; • підготовчу вправу «Навчання в	**С.Р.С. № 17 Тема 10.4. Основи поводження з ручними гранатами та дії в разі затримок під час стрільби** *1. Призначення та загальна характеристика ручних гранат.* *2. Основні правила безпеки під час поводження з гранатами.* *3. Поняття затримок під час стрільби та їхні можливі причини.* *4. Загальні вимоги безпеки в разі несправності зброї.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
	Заняття 24. Практичне заняття 9. Тема 10.5. Догляд за зброєю та практичні вправи з вогневої підготовки *1. Призначення та основні правила догляду за стрілецькою зброєю.* *2. Перевірка стану зброї та дотримання вимог безпеки.* *3. Організація практичних вправ із вогневої підготовки.* *4. Контроль безпечного виконання навчальних стрілецьких вправ.* *Література № 1,4,11,15*	2	Практична робота	Перевірка практичних навиків

одноманітному та правильному прицілюванні»; • підготовчу вправу «Відпрацювання навиків одноманітної стрільби»; • підготовчу вправу «Відпрацювання навиків динамічної стрільби: стрільба після переміщення, стрільба з-за укриття, перенесення вогню по фронту і в глибину».				
Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка				
знати: • склад та правила збирання тривожної валізи; • порядок організації переміщення (пересування) в зоні бойових дій; • основні заходи забезпечення життєдіяльності в автономних умовах; **вміти:** • організовувати та облаштовувати індивідуальне місце розташування у складі малого підрозділу в умовах можливої зустрічі з противником; • облаштовувати прості укриття з урахуванням умов місцевості; протидіяти впливу небезпечних природних умов на організм людини; застосовувати базові способи забезпечення води, тепла та харчування в автономних умовах.	**Заняття 25. Лекція 16. Тема 11.1. Дії під час сигналів небезпеки, обстрілів і переміщення в небезпечній зоні** *1. Види сигналів небезпеки та порядок реагування на них.* *2. Основні правила поведінки під час обстрілів.* *3. Вимоги безпеки під час переміщення в небезпечній зоні.* *4. Оцінювання ризиків і вибір безпечного напрямку руху.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Тестування
	Заняття 26. Практичне заняття 10. Тема 11.2. Підготовка тривожного наплічника та забезпечення особистих потреб *1. Призначення та принципи комплектування тривожного наплічника.* *2. Запаси води, харчів, засоби зв'язку та особистого захисту.* *3. Забезпечення особистих потреб в умовах автономного перебування.* *4. Перевірка готовності спорядження до використання.* *Література № 1,4,11*	2	Практична робота	Перевірка практичнії навиків

	С.Р.С. № 18 Тема 11.3. Добування й очищення води, забезпечення харчування, розведення вогню та приготування їжі *1. Джерела води та способи її очищення.* *2. Забезпечення харчування в умовах обмежених ресурсів.* *3. Основні правила розведення вогню та пожежної безпеки.* *4. Приготування їжі в умовах автономного перебування.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
	С.Р.С. № 19 Тема 11.4. Облаштування укриттів, захист від переохолодження та маскування *1. Вибір місця та основні принципи облаштування укриття.* *2. Причини переохолодження та способи збереження тепла.* *3. Маскування місця перебування й особистих слідів.* *4. Дотримання заходів безпеки під час перебування на місцевості.* *Література № 1,4,11*	2	Робота з опорним конспектом, схемою	Перевірка письмових робіт
Разом 90 годин: **лекції – 32 години, практичні заняття – 20 годин, самостійна робота – 38 годин.**				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Військові публікації Сил ТрО Збройних Сил. – Режим доступу: https://sprotwg7.com.ua/
2. Курс prometheus «Базова психологічна допомога в умовах війни» – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basic-psychological-aid-during-war/
3. Курс prometheus «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право» – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/intemational-humanitarian-law/
4. Курс prometheus «Застосування технологій в умовах війни» – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/technologv-in-wartime/
5. Курс prometheus «Інженер БПЛА. Базовий курс» – Режим доступу:https://prometheus.org.ua/prometheus-free/drone engineering-intro/

Додатковий

6. «Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): методичний посібник» авторства В.О. Крилюка, В.Д. Юрченка, А.А. Гудими та ін. Київ, «Інтерсервіс». 84 с.
7. Домедична допомога на місці події : практичний посібник / П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'є в та ін. ; за заг. ред. д. н. держ. упр., професора П. Б. Волянського та д. мед. н., професора С. О. Гур'єва. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с.
8. Курс prometheus «OSINT — розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека» – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osint-open-sourcemtelligence/
9. Міжнародне гуманітарне право, общий курс, Нільс Мельцер – Етьєн Кюстер. Загальний курс. МКЧХ. 396 с.
10. ПОЛОЖЕННЯ про добровольчі формування територіальних громад. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-2021-%D0%BF#Text
11. YouTube канал - https://www.voutube.eom/@TRO Ukraine G7

Інтернет-ресурси

12. Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://rada.gov.ua/
13. Офіційний портал Національної бібліотеки України ім. В.Г. Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/
14. Офіційний сайт Національної поліції України. – Режим доступу: https://www.npu.gov.ua/
15. Прийом метання гранати лежачи. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=1-N6k7JcaE0